

Felvidéki és lengyelhoni útiképek

Rozványi Dávid versei

Solymár, A.D. 2020.

Felvidéki és lengyelhoni útiképek

Rozványi Dávid versei

Solymár, A.D. 2020.

Tartalom

Felvidék.....	4
Eperjesi kerület	5
Késmárk - búcsú Késmárktól.....	5
Ótátrafüred - Érkezés a Tátrába	9
Zár - Zári üveggömbök.....	11
Csorba-tó - A Csorba-tó felett.....	13
Alsólehnice - Vörös kolostor a Dunajec felett.....	14
Csütörtökhely - Szent Bujaság, szepességi templomok	15
Poprád - Szent Egyed templom.....	16
Stefan I. dénárja	17
Lőcse - A fekete és fehér város.....	19
Szepesi vár.....	20
Kassai kerület	21
Kassa - Márai Kassája.....	21
Kassa - Álmodó halál	22
Szádélő - A Szádélő völgy legendája (Attila fia).....	24
Hernád-áttörés - Életmadár	26
Nyitrai kerület	27
Komárom - Gaudium Vegyeskar	27
Komárom - Komáromi lányok.....	28
Palást - A palásti csatatéren.....	30
Párkány - Hazafelé a Felvidéken át.....	32
Pozsonyi kerület	33
Pozsony - A pozsonyi Szent Márton templom előtt.....	33
A kötetben szereplő írások felvidéki helyszínei	34
Lengyelország.....	35
Kárpátaljai vajdaság	36
Przemysl - Tábori újság Przemysl-ben	36

Rozványi Dávid:

Felvidéki és lengyelhoni útiképek

Kis-lengyelországi vajdaság	37
Nedec - Nedec vára	37
Nedec - Várablak Nedecen, 1943.....	39
Gorlice - Katonatemető Gorlicében.....	40
Táncoló Mária	41
Krakkó - A sárkány városa és a sárkányölő.....	43
Wieliczka - Sóbánya mélyén	45
Auschwitz.....	47
Ojców - Templom a vizek felett.....	49
Sziléziai vajdaság	51
Częstochowa - Jasna Góra-i kolostor	51
Częstochowa - Hinni kevés, bízni kell.....	54
A kötetben szereplő írások lengyelországi helyszínei	56

Felvidék

Eperjesi kerület

Késmárk - búcsú Késmárktól

Süvít a szél, Késmárk felett...

Megállt a szél Késmárk felett:
nincs háború,
sem üldözés,
sem romantikába hajló bujdosás,
nincs, aki fusson,
nincs honnan,
s hová:
hisz mindenhol ugyanazt leli.

Otthontalan lett a város,
lakói már régen messze járnak,
s gyermekeik álmában
sem kísért már az elhagyott haza.

Otthontalan lett a város,
mert kik utcáin járnak, tudják:
házaikat nem az ő kezük formálta,
otthonaikba nem ők álmodtak életet,
az üveget nem ők színezték tetszésük szerint,
nem az ő lábuk koptatta simára az utcaköveket. ▶

A vár csak épület nekik,
ha simítják falait,

nem marják kezüket a bujdosók könnyei,
idegen név számukra Rákóczi s Thököly.

Nem tudják,
miért finomabb itt a kút vize,
zöldebb a fű
s ízesebb a sajt.

A templom rózsablakán
még átsejlik a múlt,
még István s a Korona
ezredév jegyében,
mint otffelejtett örök
vigyáznak felejtett korokat,
mert robognak a századok,
de néha az üveg erősebb,
mint a kő,
s akár az ember,
ki csak rombolni tud,
s felejtteni akar.

A pap a templomban tótul intonál,
arca nyugodt,
ajkán békét rejt a szó,
talán csak én hallom belőle a cipszert és magyart. ▶

Megállt a szél Késmárk felett,
nem jön már változás.

S a szürkébe fáradt kor
nem hazudik reményt.

Csak egy mozdulat,
begyullad a motor,
a kocsí indul hazafelé.

Mennyivel mások voltak az elmúlt idők indulásai!
Volt kit szerelmi vágy,
kit a messzeségben rejlő titok,
kit büszkeség,
a haza és otthon közötti súlyozás,
vagy az arcába csapó öklök úztek messzire.

Az otthon azonban otthon maradt,
s tudták,
lehet és lesz még visszaút.

Ma már nem él e vágy
s nem keresi senki a reményt. ▶

A házat lebontották,
a házban más lakik,
talán csak a téglá emlékezik,
mert az ember is felejt,
a szavak s a dallamok is semmivé foszlanak.

S már nincs "miért", se "mégis",
csak a bizonyosság,
hogy Isten kezében
értelmet nyer minden.

Ótátrafüred - Érkezés a Tátrába

Kesernyés cigaretta íz,
kopár hegyoldalak,
messze tűnt régmúlt idők.

Vasalás gőzillatú regéiben,
nagyamám erről mesélt,
hogy eget karcolnak hegyek,
s végtelenek a fenyvesek.
Kisgyermekként hittem is
meg nem is.

Nagyamám meghalt,
elnémultak a régi mesék...
És eltűntek a végtelen erdők,
az ősinek tűnő fenyvesek,
téli szélvész tépte ki a fákat,
s vele a mesék utolsó szavait.

Ez maradt:
kopár hegyoldal,
és egy félig szívott cigi.

De a kitépett fatörzsek helyén
rózsaszín tenger lengedez,
virágok, melyeket eddig nem láttam meg. ▶

Mert a természet él és örök,
csak minket, buta embereket
rémít oly nagyon a halál
és pusztulás.

Zár - Zári üveggömbök

Mikor kamaszként jártam erre,
kemény télben,
szürke kommunista időkben,
még világvégi kis völgy volt,
krisztus-hú gorálok lakta kis falu.

Kis templomában öregasszonyok,
elnyújtott bús szláv énekek,
az oltáron és a szentképek alatt,
hisz Karácsony nyolcadában jártunk,
üveggömböknek tengere.

Kamaszként nézve,
oly giccsesnek tűnt!
Mégis őszinte
és hittel teli.

Ma már a templom szép,
az öregasszonyok helyén turisták ülnek,
az ének szövegét projektor vetíti ki,
olyan minden, mint lennie kell. ▶

Mégis,
nekem hiányzik,
az üveggömbök
giccses hite.
Valami eltört,
valami elveszett,
szétpattant, mint színes
karácsonyfadísz.

Csorba-tó - A Csorba-tó felett

Egy hegy a Csorba-tó felett,
drótkötélen szállunk felé,
mint modern elragadtatás.

A csúcsra ezernyi ember vándorol,
mintha ez lenne szent hegyünk,
egy tót-magyar Fujima.

De nekünk nem hegy az istenünk,
de tudjuk, ki felfelé megy,
egyszer Istenhez elér.

Mert minden, mi testet és lelket emel,
kiszakít a köznapi kislétből,
és tudjuk:
minden csúcson ott a kereszt.

És a kereszt összefog
eltagadott múltat és jelent,
egybe forraszt „minden népet s nemzetet”.

Alsólehnic - Vörös kolostor a Dunajec felett

A Dunajec zajgó vize felett,
hatalmas a csendnek Istene.
Vastag falak őrzik a csendet:
egy templom, négy szoba,
egy a munkára, egy az imára,
egy az alvásra, egy a kályhának...

Kell több, hogy megtaláld az Istent?

Némaságot fogadott testvérek,
némaságuk Istenről beszél,
felesleges szó nem lesz vád ellenük.

A csend volt esküjük,
a beszédes némaság,
csendben oldódtak fel.

Királyi szó űzte őket el,
de hol már az a király?
De a kolostor csendje
még mindig Istenről mesél.

Csütörtökhely - Szent Bujaság, szepességi templomok

Tűz ég nyári éjszakán,
a legény és a lány
eggyé válik táncban,
vöröslő lánglobogásban.

Bőr simul bőrhöz szenvedélyben,
eggyé válnak a szerelemben,
eggyé válásuk itt a földön teljesül.

Templom hűvösében,
szent csend ölel körül,
kőindák törnek magasba,
ölelkeznek, táncolnak,
mint szerelmesek nyári éjeken,
örökmécs fényében.

Ki faragta a követ,
szülőhazájára gondolt talán,
de kezét Isten vezette,
a szent szerelem,
mi csak a mennyben teljesül.

Poprád - Szent Egyed templom

Kicsiny templom Poprádon,
elmegy mellette, kit hegyre húz szíve.
Építették egykor derék cipszerek,
megfestve benne a kerek világ:
Úr Krisztus, menny, pokol és László király.

Kicsiny templom, benne Isten él,
szlovák imát őriz a Lovagkirály,
tót és magyar egymásnak békét áld.
Eszembe jut egykor élt dédmamám,
s a véle sírba szállt világ.
Csontjait családi kriptá őrizi
s néhány sárgult fotó...

De mi őrizi vajon a múlt hazát?
Néhány freskó - s békét adó kézfogás.

Stefan I. dénárja

Felvidéken kis üzlet,
fojtogató szuvenír-özön,
ezernyi faragott, s öntött
giccses ajándéktárgy között,
egy aprócska zacskó:
Stefan az első, dénárja.

Nekünk Szent István,
nekik első Stefan;
hisz történelmüknek
ugyanúgy része,
mint nekünk.

Idegen, oroszos zászló
leng már a régi magyar vár felett,
de István emléke összeköt:
álma és műve,
egy közös hon,
mely mindünk otthona,
melyben mindenki egyenlő,
túlél mindent, örök. ▶

Bár visszatérnél hozzánk,
István király,
és forrasztanál össze
tucatnyi hitet és nemzetet,
hogy e föld mindünk hazája legyen,
hogy élhessünk együtt,
szabadon, boldogan,
eszméd
és kettős kereszted
oltalma alatt.

Lőcse - A fekete és fehér város

Fehérre és feketére festették
ez ősi város a mesék,
pedig a málló vakolat alatt
ezernyi színt őriznek a falak.

Alapot vetett a „ius proprium”
égig emelte az oltárt a hit ,
a templomban a szó két hitet prédikált,
szorgos kezek építettek jelent és jövőt.

Itt szeretett két szívvel Géczy Julianna
és Görgey is itt kevélykedett ,
de őrzi-e vajon a múltat a jelen?
Vagy mi mese volt, örökre elveszett?

Szepesi vár

Szepesnek vára,
Tátra koronája,
idők méltósága
uralkodik a Szepesség felett.

Uralkodik, de nem ereje által,
az ágyúcső csak díszlet, semmi más.
Zsoldoshadak sem lakják falait,
csak azáltal, hogy van, uralkodik.

Uralkodik, mert méltósága van,
mert a múltat őrzi, egykori lakóit,
tatárokat s Szepesi Janit,

királyokat és pálinkafőzőket,
hősöket és csirkefogókat,
kiből összeáll múltunk s kik vagyunk.

Kassai kerület

Kassa - Márai Kassája

Világpolgár voltál,
kinek szelleme földgolyót körbeért,
de volt hazád
és szülővárosod,
hová lelked gyakorta hazatért,
írásod Kassára mindig visszanéz.

A várost járom,
magyar betűt,
mellyel írtál, nem lelek,
csak kopott cégéerként
házak falán.

Fiatalasszony magyarul eligazít,
de lánya már szlovákul felel.

Mégis, a kirakatban
regényed látom,
s az utcák rejtik szobrodat.
Mert eltörölhetik a múltat,
de szellemed,
a magyar és polgár voltod,
mint a hegyre épült város,
el nem rejthető.

Mint határon csempész az árut,
könyvedben érkezik,
visszahozza azt, ami igaz,
szép és magyar.

Kassa - Álmodó halál

Vágytam látni templomod,
valaha legszebb volt
a magyar templomok között,
kapujáról Márai írt regényt...

Most csendben alszik
a belváros csillogó házai között,
ahogy kriptájában pihen,
a nagyságos fejedelem,
sírján ezer virág és koszorú,
három színünk mindegyiken.

Nézem a sírt, Rákóczi szellemét idézem,
harcolt egy hazáért,
mely csak holtában fogadta be,
őrzi egy város, mely már nem övé
- megérte vajon?
A harc célja a győzelem,
vagy a becsület maga? ▶

Járom a templomot,
kirakva egy hír:
boldoggá avatják
Sáry Salkaháziovej-t.
Tipikus magyar sors az övé:
németnek született,
magyarként élt,
zsidókat mentett,
- mint tudjuk, ebbe sok igaz ember belehalt -
halálában szlovák lett neve.

De az üveglakon,
még Szent István,
s a koronás címer
- míg barbár kéz be nem töri:
vagyunk és ott is maradunk.
Ha másképp nem,
mint kép színezett üveglakon.

Szádelő - A Szádelő völgy legendája (Attila fia)

Két nép vívott itt egykor nagy csatát,
hun és gót vitézek keresték a halált,
melyben fiát vesztette Attila nagykirály.

Dengezik volt a herceg neve,
szárnyas lován volt pusztítás istene,
de harc közben paripája botlik,
és élteinek napja lehanyatlik.

Fájdalmában a föld is megszakadt,
völgy született, benne kis patak.

Állok partján, köröttem csapkodó vizek,
fölém két sziklafal tornyosul,
s közben arra gondolok,
e föld miért nem miénk, miért nem magyar?

Hallgatom a patak válaszát:
„Senkié vagyok, s mindenkié,
mint mikor kacér asszony nevet.
Az ember csak sziklára tűzhet zászlót,
felségjelet, s hiheti bohón, hogy ez övé,
de a vizet birtokolni nem lehet,
ha kezedbe zárnád, elfolyik. ▶

Partomon népek csatáztak,
tisztá vizem vérrel szennyezték,
de a víz mindig kitisztul,
mert csak a tisztaság örök,
és mindig magyar földre folyik,
majd onnan is tovább, a tenger felé.

Örülj annak, mit ad a pillanat,
s őrizd azt, ami örök.”

Hernád-áttörés - Életmadár

Életmadár száll az égen
halálszép szurdok fölött.
Életmadár villámfogta,
szárnya törten hull alá.

Életmadár sírja szurdok,
hősök lelke égnek száll,
imát mond el mindaz értük,
kinek útja erre jár.

Halálszurdok, gyönyörű szép,
vonz és rettent egyszerre.
Életmadár, villámofogta,
arra többé sosem száll.

Nyitrai kerület

Komárom - Gaudium Vegyeskar

Minden föld az Úrnak örvendezzen,
minden föld az Úrnak énekeljen!
Énekeljetek az Úrnak, ti a föld urai,
énekeljetek, ti földnek lányai, s fiai!
Énekeljetek lélekhang-tisztaságban,
énekeljetek arcotok ragyogásában!
Énekeljetek Isten nevét sűgva,
énekeljetek Isten nevét harsogva!
Énekeljetek új életet,
énekeljetek örök ígéletet!

Mert nincsen igaz szó, mely hiábavaló,
és nincsen tiszta dal, visszhangtalan,
minden könnycsepp érlel új vetést
és szemetekben lakozik az élet.
Mert éneketek nem száll el a szélben,
nem nyomhatja el a gépek zaja,
nincs törvény, hogy hallgatnotok kelljen,
hangotok legyen tiszta és szabad:
épüljön belőle Isten temploma,
melyet emberkéz nem rombol le soha.

Komárom - Komáromi lányok

Novemberi eső szitál,
bús a macskakő a határ túloldalán,
címet keresve kesergek,
nem tudván, hol lesz érkezésem.

Novemberi rút esőben,
kabátrántó csúf időben,
két lány sétál velem szembe,
szavuknak magyar a zengése,
esőcseppet kinevetve.

Két felebarát, szemükben érzem,
Isten-küldte, hogy segítsen,
legyen áldott érkezésem

Fűzik a szót szép kedvesen,
célokat hogyan elérjem,
egyikük szól: „elkísérem”,
s már nem búsak a macskakövek.

Meséli a várost hol él,
szavában ott a Felvidék. ▶

Egy tiszta arc - egy tiszta szív,
ki ismeretlen útjára elkísér,
közben magamban mondok egy imát,
lelkéből egy részt, Uram, adj nekem,
miként Illés lelke rendeltetett.

Mert nincs veszve, hit és haza,
míg oly ifjak és leányok élnek,
kiknek nem üres szó a szeretet,
s arcukon őrzik tiszta lelküket.

Palást - A palásti csatatéren

Ki tudná felsorolni a vesztett csatákat,
a nemes és névtelen hősöket,
kik vesztett ügyekért áldozták életük?

Ki tudná leírni, mi volt utolsó szavuk,
merre szállt végső gondolatuk,
s tudták-e miért kell halniuk?

Ki tudta volna megjósolni,
hogy-e a nép, mely annyiszor küzdött hasztalan,
melynek alig volt győztes háborúja,
egy gyászos évszázadban mégis fennmarad?

Fennmarad és emlékezik.
Fennmarad, mert emlékezik.
Kopjafaerdőt ültet vesztett csatatereken,
s emléktáblákból kövez utakat.

Emléket arat, s jövőt vet,
újít templomot, s épít iskolát,
mert Paláston veszthetett csatát,
de mint e szelíd dombok hullámai
hoz a sors győzelmet vereség után. ▶

Paláston át az út Egerbe vezet,
s délről ide visszatérek,
reményért, erőért,
mert a szó és hit itt még magyar,
hogyan lássam: nem mások,
hanem mi vagyunk sorsunk urai,
hogyan erősebb törvény a „lehet”, mint a „kell”.

Párkány - Hazafelé a Felvidéken át

Felvidék,
fájó emlék,
eső, köd,
térkép nem jelölte utak,
egy Kárpátia-dal:
„Ködbe burkolózott
a felvidéki táj...”

Felvidék,
fájó emlék,
nagymamám gyermekkorra,
régi nyaralások, múltkereső utak,
s ahogy délre tartunk
néha magyar tábla,
de az út végén,
a Duna mentén,
térdel István király,
áll a Bazilika,
s a híd,
mely már nem
a semmiből semmibe vezet.

Pozsonyi kerület

Pozsony - A pozsonyi Szent Márton templom előtt

Dicsőséges múltat idéznek a falak,
egy „majdnem-ország” királyaiét,
kiknek homlokát itt érintette korona.

Hatalmas templom bújik meg a híd alatt,
mint az idő a jelen mögött...

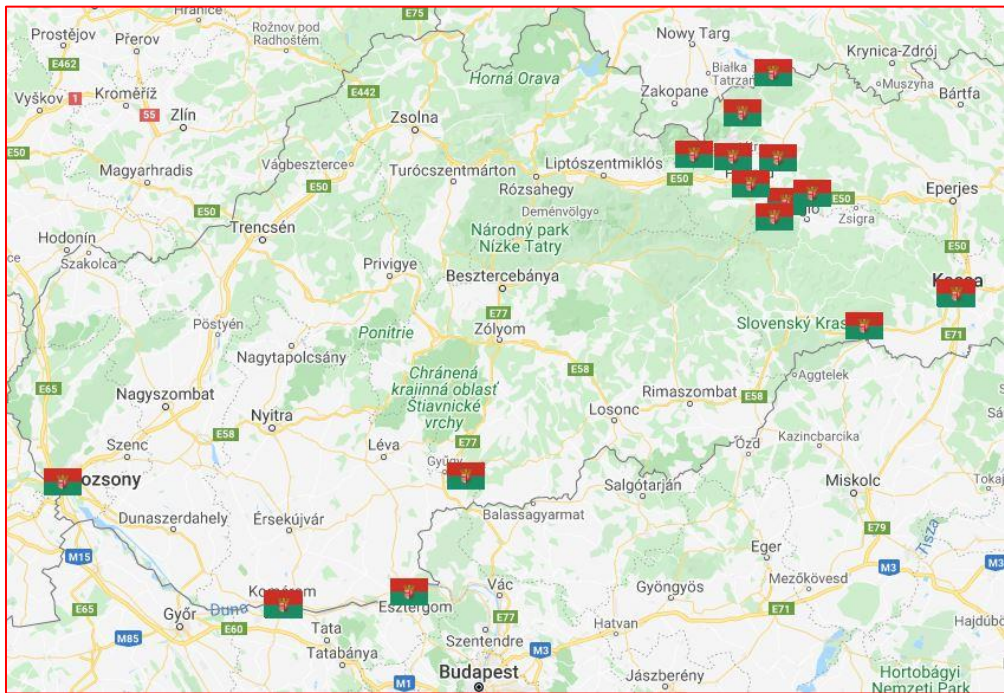
Itt, Európa e szeles szegletén,
marakodva egymással és önmagunkkal,
rejtjük, titkoljuk, kik voltunk.

A jövőbe vezető hidak
nálunk a templomok mindig elé emeltetnek.

Mégis, a templom csúcsán ott a korona,
s a híd tányérjának büszkén felel,
s közben a város is múltjával megbékél
(bár ma még inkább Pressburg, s nem Pozsony),
s mit egykor pusztított,
most felépíttetik.

Csak maradjon magyar,
ki nem turistaként,
fogja látni ez új Pozsonyt.

A kötetben szereplő írások felvidéki helyszínei

[A térkép elektronikus formában ide kattintva érhető el](#)

Lengyelország

Kárpátaljai vajdaság

Przemyśl - Tábori újság Przemyśl-ben

Kinn a farkas,
benn a bárány,
császárok játéka.
Kinn testszagató,
lélekgyilkoló a harc,
benn a baka
újságját olvassa,
hogy tudja,
miért,
kiért halnia.

Kinn a farkas,
bent a bulvár,
kinn valós,
benn az álom,
hogy a háború csak örület,
s a józan békében él,
vagy elhiszi ezen az illúziót.

Kis-lengyelországi vajdaság

Nedec - Nedec vára

Két vár, Czorsztyn és Nedec,
két testvérpár építette,
mint mondják régi regék,
kik egymással nem lelték a békét,
de egymáshoz kötötte őket végzetük.

Két testvér, két nép,
lengyel és magyar,
közte a kéklő Dunajec,
az ezeréves határ.

Két testvérnép,
egymás szomszédjai,
bár közös határunk nincs,
mégis, sorsuk közös.

Nedec és Czorsztyn,
két vár,
lengyel és magyar,
e közös sorsot őrzi.

Két határon túl,
egy magyar vár,
egy kis titkos világ. ▶

Mint az inkák kincse,
mit a vár ura küszöb alá rejtett,
melynek titkát nem érti senki sem,
az új birtokosoknak,
kik csak aranyat keresnek,
érthetetlen a rég-igaz mese.

Nedec - Várablak Nedecen, 1943.

A grófnő a szalon ablakában ül,
szépítkezik, a tükörbe s a várudvarra néz.

Minden békés, mit csak lát szeme,
csak kintről hallatszanak német vezényszavak,
mint gépfegyver ropogása, csendet töri meg.

A grófnő egy pusztuló világon mereng,
férjére gondol, ki egy jobb világban jár,
csak csontjai porladnak az idegenült földben.

Vajon mi is a haza?
Erdély, hová székely vére húzza,
s most kettévágja a román-magyar határ,
vagy a magyar haza,
melytől két határ választja el?
Vagy Lengyelhon,
mely már csak tiltott dalokban él,
lengyelek, kiknél otthonra lelt,
lengyelek, kik sorsfordultával,
nála otthonra letek?

Kinéz ablakán,
egy belső kis világ,
erős falak, loggia, kövek.
Egy kis udvar,
hol még dúdolni lehet,
hogy szép Magyarország,
s nincs veszve a lengyel haza.

Gorlice - Katonatemető Gorlicében

Lengyel föld határán,
fenyőfák alatt
katonák korhadó fakeresztjei,
a „közhazának” halottjai.

Meghaltak egy országért,
egy kis birodalomért,
mely már csak három évet élt.
Harcoltak a muszkákkal,
kik a cár nevében jöttek,
a cár nevében,
kit családjával nemsoká
egy jekatyerinburgi pincében
lelőttek.

Amiért harcoltak:
semmivé foszlott.

Aki ellen harcoltak:
semmivé foszlott
- mennyi értelmetlen halál!

Mégis sírjukon,
ott a piros-fehér,
ott a mi három színünk,
mert a harcban mégsem a győzelem,
a becsület a cél.

Táncoló Mária

Utak fordulóján,
erdőknek alján,
durván faragott szobrod áll,
Mária.

Nem Dávid leánya,
kit angyal köszöntött,
inkább parasztleány,
mintha közülünk lennél egy,
Mária.

Korona fejedén,
palást a válladon,
de mindez csak jelmez,
mert mosolyod mutatja:
egy vagy közülünk,
Mária.

Itt nem ezerszer ismételt üres szavak,
de színes szalagok kötik meg szívedet,
szívből jövő imák,
táncoló színek tiszteltnek Téged,
királynőnk, Mária. ▶

Táncolj,
táncolj Szűz Mária,
örvendezek Veled,
Táncolj,
táncolj Szűz Mária,
örvendezz velem!

Örvendezz velem,
ha nem is lenne,
kivel megosszam örömöm,
ha nem is lenne,
ki olvassa írásaim,
Te mindig itt leszel velem.

Szűz Mária,
öröm édesanyja.

Krakkó - A sárkány városa és a sárkányölő

Volt egy város,
Krakkó volt neve,
ki sárkányt rettegett,
szüzeit áldozta neki,
de végül legyőzte,
mint ezerszer hallott sablonos mesékben.

Volt egy város,
Krakkó volt neve,
királyt keresett,
ki minden vészen úrrá lehet,
férfit talált,
Báthory István ,
Erdély fejedelme,
sárkányfog címerében,
mert az Ecsedi lópban egyszer
sárkányt ölt őse,
s a férfi a város ura lett.

Így talált egymásra két sárkányölő. ▶

Állok a sárkány barlangja előtt,
s arra gondolok:
miért van az,
hogy minket,
birodalmak országútján kóborló népeket,
csak a vörös, barna s ki tudja még milyen,
sárkánytól való félelem tart össze,
miért nem tudunk egyszer összefogni,
s közösen álmodni nagyot és merészet?

Wieliczka - Sóbánya mélyén

Egy királylány útnak indult,
magyar volt, Kinga volt neve,
 hogy messzi földön,
Lengyelhonban találjon férjet,
 legyen teljes élete.

Királylány gyűrűjét
Máramarosban sóbányába dobta,
 királylány gyűrűje,
 ki tudja, hogyan
 Isten titka csak,
Wielickába vándorolt,
 s véle a só.

A só: itt a földön lépés
az örökkévalóság felé,
megőrzi az ételt, az életet.

Százméternyire,
a földnek mélyiben
rejlik a kérdés: ▶

Van két nép,
lengyel és magyar,
sorsuk ellentétes,
az év, mi egyiknek ünnepet,
másiknak gyászt hozott,
ki egyiknek barát,
másiknak ellenség,
ha lenne logika és ráció,
gyűlölünk kéne egymást,
mégis, az öreg bányász,
ki minket a tárnákban vezet,
búcsúzóul így szól:
„lengyel-magyar barátság”,
mást talán nem is tud magyarul.

Mert barátok vagyunk,
fegyvert egymásra nem fogunk,
mint két szerelmes,
kit csak a szeretet köt össze:
másképpen hiszünk,
másképpen élünk...
Mégis:
egy titkos földalatti ér,
összeköt minket mindörökre.

Auschwitz

Sínek, csak odafelé visznek.
Vöröstéglás épületek.
Izraeli fiatalok,
hátukon zászló,
Dávid-csillagos.
Priccsek,
egykor emberek feküdtek rajtuk,
mint heringek.
Vízisztítók,
mert mindenek felett, a tüchtig precizitás.
Berobbantott gázkamrák,
krematórium.
Gödörben hamukupac,
emberek voltak egykor.
Marhavagon a semmi közepén.
Halálút, színehagyott fotókon gyerekek.
Betonból öntött latrina.
Egykori istállók,
52 ló vagy 400 ember részére.

Tűző nap,
kiszáradt torok. ▶

Fiam a kapuban leül,
kisgyerek, nem érti még:
ha hetven év előtt ült volna itt,
órái, ha lennének hátra még.

Minden vers halott,
nincsenek rímelő szavak.

Ojców - Templom a vizek felett

Vadul ágaskodó sziklák,
regényes várak,
meseszép kastélyok,
erdők hegyek,
középen kis patak,
s a víz felett,
lebegőben állva,
az ojcówiak kicsiny kápolnája.

Mert mondtad, Uram,
a bölcs ember háza sziklára épül,
nem elfolyó homokra,
mégis, itt e csodaszép völgyben,
házad patak fölé épült,
alapja levegőben áll,
a hit tartja meg.

Te mindent tudtál már akkor is,
mikor ezt mondtad,
tudtad a jövő titkait,
hogy jönnek idők,
mikor vörös cárok templomot rombolnak,
mikor az uralmat birtokló cár szava szól:
templom e földön nem épülhet soha. ▶

Felépült a templom,
nem sziklára, földre,
hanem patak fölé,
mit nem tilt a cár parancsa,
alapja csak két gerenda és a hit.

És hol van már a cár?
De a templom még mindig áll.

Sziléziai vajdaság

Częstochowa - Jasna Góra-i kolostor

Majd három évtized után,
visszatérek Hozzád,
Czestohowai Szűzanyám.

A táj sokat változott,
mások a városok, az utak,
de a vándorló keresztalják,
sok száz ember, élükön kereszt,
nem változik, örök.

Mennek az úton,
céljuk századok óta ugyanaz,
van, ki felnő, a hitből kinő,
van, ki meghal,
de mindig jön új nemzedék,
a kereszt előttük mindig ugyanaz,
mert jöhet bármilyen vihar,
pusztító háború,
fullasztó béke,
mindig mennek felé a kereszt alatt,
Jasna Góra-i Fekete Szűzanya. ▶

Hosszú út után érkeztünk a kolostor alá,
örök hely,
nekem Pannonhalmát idéz,
ezer ember siet kicsiny kápolna felé,
benne képed,
jámbor legenda szerint,
Lukács evangélista festette volt,
arcodon tatár kardja vágta seb,
előtted a tömeg elnémul,
térden állva kér Tégedet,
őrizz meg minket, Szűzanya!

Térdre borulok előtted én is,
hoztam magammal ezer terhemet,
de elnémul a lélek,
nem sietnek hozzám a szavak,
csak nézlek az ezüsthalon át,
s betölt teljesen a béke.

Csak élvezem a zsibongó csendet,
ahogy betölt mindent a szeretet,
ahogy ezer szív fordul feléd,
imájukban hit és remény,
borulnak Eléd,
hisz Te vagy a vallás és haza,
ki megtartja Lengyelhont Örökké. ▶

Úgy legyen,
suttogom magamban,
de kérlek Szűzanya,
hogy akiket magammal hoztam,
kik fájdalmukat bennem viselik,
nem is tudják, hogy Te adsz csak könnyülést,
gondolj azokra is kérlek,
óvja őket Szent Szereteted.

Częstochowa - Hinni kevés, bízni kell...

Mikor indultál messzi útra,
keresni arcát seregek Urának,
merre él a hit, s tiszta tán a lélek,
ígérted, elviszel elé,
kezébe adod életem.
És én kértem:
hozz nekem Istent.

És Te elhoztad nekem:
nem aranyozott szélű szentképben,
nem könnycsepp-sós szenteltvízben,
nem elkattintott fényképben,
oltáron gyújtott gyertyafényben,

hanem víztiszta igazságban,
egyetlen szóban,
egy gondolatban,
végiggörgetett mondatban:
a hit kevés, bízni kell az Úrban.

Mert hinni egyszerű,
hisz lábunk alatt a föld,
felettünk a nap,
s Isten ölel körül,
mint láthatatlanul éltető levegő,
vakok lennénk, vagy buták,
nem elhinni ezt. ▶

De a bizalom más:
fogni Isten karját,
ahogy a gyermek fogja
mély vízben apja kezét,
tudván, kit az őriz,
nem süllyedhet el.

Bízni az Úrban,
mint a kősziklában,
építeni rá életet, s jövőt,
felejtani a szürke realitást,
a sok okoskodást és számvetést.

Köszönöm az igazságot,
mit hoztál nekem:
hogy hinni nem elég,
bízni kell Istenben.
És remélem, ez lesz életem.

A kötetben szereplő írások lengyelországi helyszínei

[A térkép elektronikus formában ide kattintva érhető el](#)